

PERFORMANȚA ȘCOLARĂ – DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Performanța reprezintă un „*efect care depășește nivelul comun, este superior, poate constitui chiar un record*”¹. Acesta este genul proxim în care se încadrează performanța școlară. Din punct de vedere psihologic se apreciază ca performanță toate rezultatele activității ce dețin un rang maxim, fie în ordinea individuală, fie în cea colectivă. Performanța școlară este totalitatea rezultatelor elevilor, atât în ce privește nivelul de pregătire științifică (acumularea cunoștințelor și formarea abilităților de aplicare a lor) cât și dezvoltarea capacității intelectuale, formarea unor trăsături de personalitate, a interesului și motivației față de învățatură, a capacității de a se instrui, de a deveni. Performanța școlară este concretizată în rezultatele elevilor și reprezintă o realitate școlară complexă ce include: cunoștințe, capacități intelectuale formate, abilități de aplicare a cunoștințelor, trăsături non-cognitive de personalitate; în același timp, performanța școlară înglobează și reușita elevilor în activitatea postșcolară.

Performanța școlară se deosebește de progresul școlar care se referă la evoluția ascendentă a rezultatelor școlare față de cele din perioada anterioară. Acesta este exprimat de o asemenea stare calitativă a unei clase și/sau individ care înregistrează în raport cu un anumit nivel al cerințelor și al posibilităților obiective și/sau subiective creșteri substanțiale în rezultatele obținute. Progresul școlar nu se identifică însă nici cu performanța și nici cu randamentul școlar. Progres școlar poate înregistra și un fost corigent sau chiar repetent care, evident, nu s-a confruntat cu vreo performanță școlară și la care randamentul școlar a fost sub limita accesibilului și prevederilor normative și didactice. Prin progres școlar înțelegem anumite stări calitative superioare în raport cu o anumită perioadă comparativă. La nivelul progresului, care poate fi continuu, până la performanță sau periodic, contribuie atât agenții educaționali cât și alți factori stimulativi exteriori.

Performanța școlară cuprinde o gamă variată de manifestări, de la nota maximă la o disciplină școlară, la locul întâi la faza națională a olimpiadei, sau la promovarea cu notă maximă a bacalaureatului, sau admiterea la facultate. Atât prin rezultatele imediate, dar mai ales prin cele mediate și care pot fi puse în evidență doar prin efectele în plan școlar, apoi profesional, cum sunt capacitățile intelectuale, trăsăturile de personalitate, sistemul motivațional, cel volitiv, performanța școlară influențează viața individului. Desigur, existența unor indivizi cu performanțe școlare deosebite și care au eșuat post-școlaritate, reprezintă excepțiile care confirmă regula (statistic), cât și complexitatea vieții individuale.

În sens strict, performanța școlară se exprimă în note, medii, poziții superioare în clasamente și ierarhii. În sensul menționat anterior performanța școlară are conotații mai largi, și se exprimă printr-o serie de indicatori. Indicatorii performanței școlare pot fi enumerați, fără pretenții de exhaustivitate, sau pot fi ordonați astfel: a) indicatori referitori la efectele în plan individual: note, medii, trăirea subiectivă a succesului; b) indicatori proprii instituției de învățământ: rezultate foarte bune la concursuri, examene, promovabilitate; și c) indicatori exteriori instituției școlare: tipul de orientare după terminarea școlii/liceului, rata de ocupare a

¹ Popescu –Neveanu (1978), p. 521.

tinerilor după terminarea liceului/facultății. Acești indicatori arată că performanța școlară trebuie să-și probeze eficiența după terminarea școlii prin integrarea socio-profesională a tinerilor. Astfel, performanța școlară se transformă dintr-o problemă individuală, într-una socială, și dintr-o problemă psihopedagogică într-o problemă socioeconomică.

Performanța presupune și adaptarea școlară a elevilor. Prin adaptare școlară se înțelege relaționarea pozitivă cu ceilalți elevi și capacitatea de a răspunde adecvat exigențelor școlare. M. Jigău consideră că există trei categorii de indicatori ai adaptării școlare: 1) aptitudinea elevului de a-și însuși informațiile transmise și posibilitățile de operare cu acestea; 2) capacitatea de relaționare cu grupul școlar, și 3) interiorizarea unor norme școlare și valori sociale acceptate.² Adaptarea școlară creează astfel premisele valorificării performanței dincolo de porțile școlii și facultății în cadru social (profesional, familial, etc.). Eficiența procesului de învățământ și în mod deosebit performanța școlară sunt condiționate de o multitudine de factori obiectivi și subiectivi, externi și interni, contextuali și determinanți.

Performanțele elevilor, măsurate și evaluate prin intermediul diferitelor instrumente docimologice, sunt raportate la un anumit nivel de cerințe, stabilite în funcție de vârstă, dar și de exigențele specifice sistemului educațional. Nivelurile înalte (calitativ și cantitativ) ale acestor rezultate școlare se obțin printr-o ”*mobilizare optimă a tuturor resurselor adaptative ale elevului și a tuturor resurselor de intervenție formativă a mediului școlar și corespund reușitei în activitatea școlară*”³. Reușita școlară reprezintă o rezultată a confluenței tuturor factorilor implicați în activitatea de învățare școlară.

Bibliografie

1. Popescu-Neveanu, Paul (1978), *Dicționar de psihologie*, Ed. Albatros, București
2. Jigău, Mihaela (1998), *Factorii reușitei școlare*, Ed. Grafoart, București.
3. Negovan, Valeria (2006), *Introducere în psihologia educației* (ediția a II-a revăzută și adăugită), Ed. Universitară, București.

Profesor învățământul primar DIDUȚA POVESTE

Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”, - Tulcea

² Jigău (1998), p. 19.

³ Negovan (2006), p. 169.